

นโยบายของรัฐกับการพัฒนาและจัดการประมงทะเลไทย (ตอนที่ 1)

ประเทศไทยได้จัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติขึ้น เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในด้านต่างๆ แผนพัฒนาฯ ฉบับแรกเริ่มขึ้นในปี พ.ศ. 2504 ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน ประเทศไทยมีการนำแผนพัฒนาฯ มาดำเนินงานทั้งหมด 10 ฉบับ แผนพัฒนาฯ แต่ละฉบับจะให้ความสำคัญและกรอบแผนในการพัฒนาที่แตกต่างกันออกไป โดยอิงแนวโน้มของสถานการณ์ในช่วงนั้นๆ ถึงอย่างไรแผนพัฒนาฯ แต่ละฉบับก็จะครอบคลุมการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมครอบคลุมในทุกๆ ด้าน รวมทั้งด้านการประมงด้วย

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติแต่ละฉบับได้กำหนดนโยบายเพื่อการพัฒนาและการจัดการประมงไทยไว้ดังนี้ **แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 1** (พ.ศ.2504-2509) รัฐให้ความสำคัญกับการบำรุงรักษาพัฒนาสัตว์น้ำเพื่อเป็นแหล่งสร้างรายได้ให้แก่ชาวประมง มีการส่งเสริมให้มีการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำกร่อย ตลอดจนบูรณะแหล่งน้ำจืดและน้ำเค็ม **แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 2** (พ.ศ.2510-2514) รัฐมีนโยบายให้ความสำคัญกับการทำประมงเพื่อการส่งออก ส่งเสริมการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งและจัดตั้งศูนย์พัฒนาการประมงแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ซีฟเดค) เพื่อการพัฒนาและฝึกอบรมประมงทะเล **แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 3** (พ.ศ. 2515-2519) รัฐให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อประโยชน์ในอนาคต มีการจัดทำโครงการพัฒนาประมงทะเล การวิจัยและทดลองออกแบบเรือประมงและเครื่องมือประมงประเภทต่างๆ ส่งเสริมให้ชาวประมงรู้จักวิธีการทำประมงน้ำลึก วิธีการเดินเรือและการใช้อุปกรณ์ที่ทันสมัยในการทำประมงทะเลเล็ก มีการสำรวจแหล่งประมงในอ่าวไทย ทะเลจีนใต้และมหาสมุทรอินเดีย เพื่อทำแผนที่แหล่งสัตว์น้ำ นอกจากนี้ยังได้มีการติดตั้งและปรับปรุงเครื่องรับวิทยุชายฝั่งและบริการข่าวสารการประมง เพื่อให้ความสะดวกด้านการสื่อสารแก่ชาวประมง รวมทั้งยังมีโครงการส่งเสริมอาชีพประมง โครงการพัฒนาอุตสาหกรรมสัตว์น้ำ โดยปรับปรุงการเก็บรักษาและการแปรรูปสัตว์น้ำ โครงการสำรวจภาวะเศรษฐกิจของชาวประมง รวมทั้งการพัฒนาเครื่องมืออวนล้อมจับ **แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 4** (พ.ศ.2520-2524) รัฐได้ประกาศเขตเศรษฐกิจจำเพาะเป็น 200 ไมล์ทะเล ส่งเสริมให้มีการเพาะเลี้ยงชายฝั่งมากยิ่งขึ้น ตลอดจนส่งเสริมให้มีการทำประมงร่วมในน่านน้ำของรัฐชายฝั่งอื่น **แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 5** (พ.ศ. 2525-2529) รัฐให้ความสำคัญกับการเจรจาঝুনทำประมงในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของรัฐชายฝั่งอื่นๆ และ

การควบคุมเรือประมงพาณิชย์ของไทยให้ปฏิบัติตามข้อตกลงของการร่วมทุน ขณะเดียวกันสำหรับผลผลิตในประเทศ ก็มีนโยบายขยายการเพาะเลี้ยงชายฝั่ง มีการกำหนดพื้นที่สำหรับการส่งเสริมการเพาะเลี้ยง มีการผลิตพันธุ์กุ้งและปลาที่มีราคาสูง ให้การฝึกอบรมเทคนิคการเพาะเลี้ยง **แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 (พ.ศ.2530-2534)** รัฐได้กำหนดมาตรการการพัฒนาทรัพยากรประมงในน่านน้ำไว้ 5 มาตรการ ได้แก่ มาตรการปรับปรุงกฎหมายการประมงให้ทันสมัยสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป มาตรการอนุรักษ์โดยการวางแผนการนำทรัพยากรมาใช้อย่างถูกต้องและเป็นธรรม มาตรการควบคุมจำนวนเรือประมง เครื่องมือประมงและการใช้วัตถุดิบในโรงงานอุตสาหกรรม มาตรการเพิ่มผลผลิต การปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ และยังให้ความสำคัญกับการทำประมงในน่านน้ำสากล การสนับสนุนการร่วมทุนทำประมงตามกฎหมายประมงระหว่างประเทศ **แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539)** รัฐส่งเสริมธุรกิจอุตสาหกรรมแปรรูปสัตว์น้ำแบบครบวงจร พัฒนาการเพาะเลี้ยงชายฝั่ง โดยคำนึงถึงการอนุรักษ์ป่าชายเลน รวมทั้งปรับปรุงคุณภาพแหล่งน้ำธรรมชาติแก้ไขปัญหามลภาวะที่เกิดจากการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและการทำประมง กำหนดนโยบายเร่งรัดการแก้ไขระเบียบข้อบังคับการควบคุมเรือประมงทะเล จัดทำแผนแม่บทการจัดการทรัพยากรประมงในระดับพื้นที่ ให้ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากร และการใช้ประโยชน์ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า รวมทั้งยังให้ความสำคัญแก่การเพิ่มบทบาทของภาคการประมงในการพัฒนาการเกษตร **แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544)** รัฐได้ให้ความสำคัญกับการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันเพื่อการส่งออก ในขณะเดียวกัน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้เข้ามามีบทบาทด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติมากขึ้น โดยให้ความสำคัญในเรื่องการพัฒนาการเกษตรอย่างยั่งยืน ได้มีการจัดทำโครงการฟื้นฟูทะเลไทย และมีบทบาทในการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมดำเนินงาน ให้ความสำคัญการพัฒนาแบบยั่งยืน มีการพัฒนาบุคลากรด้านการถ่ายทอดเทคโนโลยีและข้อมูลสารสนเทศ เพื่อสร้างวิสัยทัศน์ในการอนุรักษ์และการพัฒนาแบบยั่งยืน **แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549)** รัฐได้กำหนดยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในส่วนของทรัพยากรประมงได้ให้ความสำคัญกับการฟื้นฟูทะเลไทยแบบบูรณาการ ครอบคลุมการอนุรักษ์ การฟื้นฟูและใช้ประโยชน์ทรัพยากรชายฝั่ง ทรัพยากรทะเล แหล่งท่องเที่ยวทางทะเล และประมงพื้นบ้าน สนับสนุนการออกกฎหมายยกเลิกเครื่องมือประมงที่ทำลายระบบนิเวศชายฝั่ง ประกาศเขตและกำหนดการใช้ประโยชน์พื้นที่ตลอดแนวชายฝั่งทะเลให้คุ้มครองปะการัง หาดูทะเล และสาหร่ายทะเล รวมทั้งฟื้นฟูชายฝั่งทะเลที่เสื่อมโทรมจากกระบวนกรกัดเซาะ ตลอดจนจัดให้มีระบบบำบัดน้ำเสียและระบบกำจัดขยะจากชุมชน และกิจกรรมการพัฒนาตามแนวชายฝั่ง เน้นการเข้ามีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติทั้ง 9 ฉบับที่ผ่านมา ทุกฉบับให้ความสำคัญกับกิจกรรมด้านการประมง ซึ่งแต่ละกิจกรรมในแต่ละแผนพัฒนาฯ จะกำหนดให้สอดคล้องกับแนวโน้มของสถานการณ์ในช่วงนั้นๆ เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาด้านการประมงของประเทศ ส่วนแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 ซึ่งใช้ดำเนินงานช่วง พ.ศ. 2550-2554 จะมุ่งเน้นการพัฒนาประมงด้านใดนั้น โปรดติดตามได้ในฉบับต่อไป

